

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters, van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke), wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Schimmeltoxine in najaarsgras oorzaak zonnebrand

Zonnebrand in de herfst

Op een mooie najaarsdag in oktober werd ik geroepen bij een doodzieke droogstaande koe. Omdat de veehouder de koe zo sloom vond, had hij het dier – samen met nog drie andere droge koeien – de avond ervoor naar binnen gehaald. Daarbij was het hem ook opgevallen dat de koe zo stram bewoog en het liefst gewoon bleef liggen. De drie andere hadden dezelfde verschijnselen, maar in veel mindere mate.

Toen ik erbij kwam, kon de patiënt al niet meer in de benen. De liggende koe was enorm sloom, kreunde wat en had diepliggende ogen. Ze verkeerde in een shocktoestand, de lichaamstemperatuur bedroeg amper 35,2 graden. De huid was duidelijk verdikt en met name de witte delen voelden perkamentachtig hard en pijnlijk aan. Als je goed keek, zag je lijnen waarlangs de huid al aan het scheuren was. De ingevallen flank gaf aan dat de koe al even niet gevreten had.

De veehouder had haar bij het binnenhalen de avond ervoor een injectie ontstekingsremmer toegediend, maar dat had geen verbetering gegeven. Dit bleek duidelijk een geval van zonnebrand,

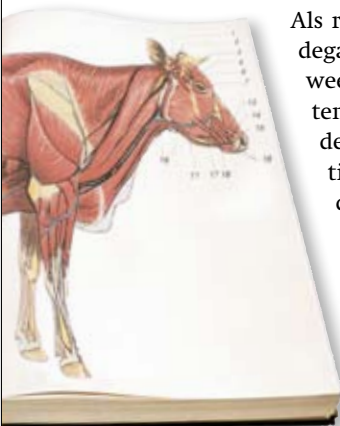
niet door de zon maar als gevolg van een ernstige leververgiftiging door mycotoxinen uit een schimmel in najaarsgras van de weide waarin ze liepen.

Gezien de slechte prognose van de liggende koe besloot ik in overleg dit dier te euthanaseren. De overige drie koeien

gaf ik een injectie pijnstillers. Ze blijven nu binnen en krijgen smakelijk makkelijk verteerbaar voer om de lever te ontlasten. Het is afwachten of ze niet gaan verwerpen. Met zo'n leverbeschadiging/schimmelintoxicatie is dit een mogelijke complicatie.

De encyclopedie **Mycotoxinen in najaarsgras**

Als runderen in het najaar enkel weidengang hebben, bestaat bij bepaalde weersomstandigheden (een buitentemperatuur van boven de 12 graden Celsius en een hoge luchtvochtigheid) de kans op een vergiftiging door het mycotoxine sporidesmin uit de schimmel *Pithomyces chartarum*. De schimmel groeit met name op het dode organische materiaal onder in de warme, vochtige grasmat. Vooral pinken, droge koeien en zoogkoeien zonder bijvoeding

in een standweide lopen in het najaar risico. Najaarszonnebrand komt dan ook vaak koppelgewijs voor.

De toxine komt na opname in hoge concentraties in de galgallen in de lever en beschadigt de lever. De symptomen zijn koorts, sloomheid, buikpijn en vermageren. Door circulatie van voor UV-licht gevoelige levergifstoffen in de bloedvaten ontstaan onderhuidse vochtophoping en zonnebrandverschijnselen in de witte huddelen. Bij ernstige gevallen ontstaan dikke kroonranden, verbrande spenen en neusspiegel en perkamentachtige, gescheurde witte huddelen. Soms is de leverschade zo groot dat dieren sterven. Andere vermageren en herstellen nooit meer volledig. Bij tijdig ontdekken helpt opstallen, pijnstillers toedienen en het geven van licht verteerbaar, smakelijk voer.